

FOTO: JOHAN NILSSON/TT

Venedig och Berlin till Shanghai och Moskva. Lika obehindrat reser han i tiden, i en dikt hälsar han på i Tangpoeten Du Fus stuga och i en annan stannar han till framför Tranströmers grav. Yang Lian har en stark förankring i kinesisk litteraturtradition och i många av dikterna demonstrerar han sin djupa lärdom. Han kan då framstå som väldigt esoterisk och jag har lite svårt att uppskatta detta, som riskerar att bli manér. I andra dikter är han mer intimt personlig. Ett för oss alla välbekant tema uttrycks i diktsviten "Födelsedagsvals i viruskarantän", tillägnad hans hus-tru Yo Yo:

"hemmet är ett torn alla magnetiska
fältlinjer
är runda vi är fästa vid varandra som två
magneter tätt ihop
inomhus virvlar den lilla vårvinden runt
en osynlig mittpunkt
runt och runt det knarrande golvet grönskar
till jordens ände"

Hos Yang Lian finns inga gränser, varken i det rika bildspråket, som formen nätt och jämnt håller samman, eller i de ibland ganska överdrivna referenserna till historia, litteratur och folktro. Man gör bäst i att bara kasta sig ut i hans lärda och omfattande universum och låta sig uppslukas!

I en tidigare utgiven samling, "Berättande dikt" (Wanzhi förlag, 2020), skriver Yang Lian om den händelse då

hela upplagan av hans kinesiska utgåva drogs in av censuren och makulerades. Anledningen till detta var den långa dikten "Verklighetselegi". Den kinesiska censuren läste den som en dikt om händelserna på Himmelska fridens torg 1989, något man fortfarande inte får skriva om. Yang Lian menar att tolkningen är korrekt och skriver: "Jag måste medge att censurerna ofta är de bästa läsarna". Man kan förstås tolka en dikt på olika sätt, men i en tid när ganska få läser poesi, så finns en grupp nitiska läsare som övat sitt analytiska sinne – låt vara ur ett förskräckande ensidigt perspektiv...

Kina behöver sina författare, men inte för att hylla makten, utan för att utveckla den kinesiska litteraturen, på den plats där den har sitt ursprung.

Förra årets Nobelpris i litteratur till Abdulrazak Gurnah uppmärksammade temat migration och flykt. I många länder är litteraturen trängd och yttrandefriheten hotad. Kanske är det därför nu dags att ge ett Nobelpris till exilpoesi, den litteratur som inte längre har ett verkligt hemland, som tagit konsekvenserna av att aldrig hylla makten. Eller, som Tranströmer skulle ha uttryckt det: de som inte ger kejsaren skatt.

KERSTIN JOHANSSON
doktor i kinesiska och bibliotekarie

RECENSION

FOTO: NIKOLAJ EJLERSKOV

Ditte Ejlerskovs utställning ger inre upplevelser. Installationsvy från utställningen "The cult of oxytocin".

En ögondusch för själen

Thomas Millroth prövar färgterapi under Nikolajs gamla kyrkovalv.

Ditte Ejlerskov, "Dream Gradient", 2022.

KONST

Ditte Ejlerskov

The cult of oxytocin, Nikolaj Kunsthal, Nikolaj Plads Köpenhamn, t o m 8/5.

■ Ditte Ejlerskovs målningar sprider ett skimmer i Nikolajs gamla kyrkovalv. Ungefär som då ljuset en gång strilade genom färgade glasfönster. Fast nu handlar det mer om inre upplevelser än om himmelsk upplysning. Ejlerskov målar i stora format med lager på lager av tunn färg. Blått glider över i orange eller sprider ut sig i olika nyanser. Det kan beskrivas som ett slags hälsosam ögondusch för själen. I Avicennas medicinska encyklopedi från 1025 har hon nämligen läst hur färgterapi kan läka både kropp och själ.

Men det räcker inte att hänvisa till historiska källor för att förstå Ejlerskovs flödande måleri. Jag minns hennes tidigare, figurativa bilder av olika popstjärnors gestik. Då brukade jag fråga mig vilka poser som var äkta och vad som bara var marknadsanpassad retorik. Hon skrapade hårt på denna kommersiella yta, saboterade den uttänkta koreografin genom att skära sönder målningarna och fläta samman dem till nya mönster. Det var en effektiv främmandegöring som också utvidgades till abstrakta färgkompositioner. Tillgjordheten löstes upp i bländande motljus.

Men att Ejlerskov lämnat sångstjärnornas kroppar betyder inte att hon övergivit bilden av människan.

Motivet i utställningen är ett av Uffiziernas mest kända verk, en antik skulptur av en brottningsmatch. Två arga karlar försöker bryta ner varandra i en komplicerad komposition. Det handlar om mycket adrenalin. Men Ejlerskov har desarmerat styrkemätningen genom att digitalt ge männen kvinnohuvuden. Så har hon i 3D

skrivit ut den förvandlade gruppen i en rad miniatyrer. Och inte minst har hon frilagt den översta brottaren. Greppet är genialt när kroppen återkommer i oväntade vinklar och detaljer på väldiga yllemtor som varvas med målningarna på väggarna.

Denna befriade brottare får nu uppträda med en rad solon i en lycklig koreografi befriad från adrenalin och lite hög på oxytocin. Kampen mellan de två hormonerna är utställningens tema. Ejlerskov har gett en personlig bakgrund med sina två förlossningar. Den första var fylld av stress och adrenalin, den andra avspänt dominerad av oxytocin. I utställningen använder hon den antika skulpturen som sinnebild för denna förvandling från kamp till eufori.

Och för att riktigt dela med sig av sin upplevelse bjuder hon in besökarna att vila på mattor med detaljer från den frilagda brottaren. Avslappnade får vi njuta av ljusspelet i kyrkans tak. Visst är det härligt att sträcka ut sig och se skulpturen dansa runt bland färgkaskader. Men för mig både börjar och slutar utställningen med några mindre målningar halvt dolda i trappor och prång.

Här syns handens rörelser. Det fysiskt sinnliga i utställningen finns redan i en liten orange målning med knappt märkbara skiftningar. Eller en brandgul triangel i grönt upplöst till blått. Konstnärens blick är koncentrerad i samspel med den sökande handen. Jag anar hur Ejlerskovs utställning tar sin början. Ett lätt vibrato i färgen som sedan fyller hela konsthallen.

THOMAS MILLROTH
konstkritiker